

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2009. NOVEMBER XX. ÉVFOLYAM 22. SZÁM

GYÜLEKEZETI MÚLTIDÉZŐ

Mozzanatok a dobrai eklézsia történetéből

A dobrai református templom és a templomkertben álló világháborús emlékmű. Sógor András és Kurta-Tötös Beáta felvételei

Dobra sokáig meglehetősen elszigetelt, félreeső, nehezen megközelíthető helynek számított, nemigen került a közfigyelem központjába, pedig számos szellemi érték, hagyomány ismert őrzője, lakói szorgalmas, hagyománytisztelő, becsületes emberek.

A Magyar Nagylexikonban az alábbi rövid szócikk olvasható Dobráról: „község Romániában, a Bükk hegység nyugati lábainál, Szatmárnémetitől délre. Lakói 1910-ben 1530 személy – magyarok. 1992-ben 1330 – 98% magyar. Első lakói szlávok lehettek. 1383-ban királyi birtok, majd a Drágfi család kapta adományul. A 16. század közepén a kővári, majd az erdői uradalomhoz tartozott. Református temploma 1797-ben épült.”

Dobra első írásos említése a 13. századból maradt fent a Várad-i Regestrumban. Kezdetben királyi birtok volt, a szatmári várispánsághoz tartozott, majd a szatmári, később az erdői vár urának alárendelt királyi birtok.

Nagy Lajos király (1342–1382) 1360-ban Drágos máramarosi román vajdának, a korona iránti hűségéért több falut adományozott Szatmárban. Drágos leszármazottjai, a Drágfiak később magyar főnemesi rangot nyertek és Luxemburgi Zsigmond idején jelentős hűbéri uradalomhoz jutottak Szatmár vármé-

gyében is. Ekkor kapták meg az erdői és békési uradalmat, így Dobrát is. 1424-ben a Drágfi család osztályakor a Békési ág szerezte meg Krasznabéket és Dobrát, s amikor 1474-ben Békési Mihály hűtlenségbe esett, ismét a Drágfiak kapták meg.

A Drágfi család jeles alakja volt Drágfi Gáspár, aki országbíró, valamint Krasznai és Középszozolnok vármegyék főispáni tisztét viselte. Ő lett Szatmár vármegye reformátora, pártfogója volt a két neves erdői református prédikátornak Batizi Andrásnak, majd Kopácsi Istvánnak, akik innen irányították a vidék reformálását, így Dobrát is.

A dobrai református egyház korai történetéről az első adat 1601. december 6-ról ismert, ekkor ordinálták a dobrai gyülekezetbe lelkésznek Debreceni Ferencet. 1603. február 16-án Bányai Istvánt küldte a debreceni főhatóság lelkészként Dobrára. A következő dátum, amely az egyházkerületi jegyzőkönyvekben Dobráról fellelhető 1705. június 21., amikor Krassai Andrászt ordinálták a gyülekezetbe.

1636-ban Prépostváry Zsigmondé lett a békési uradalom, aki református lévén a dobrai gyülekezet patronusaként 1640-ben egy négy mázsás nagyharangot ajándékozott az eklézsianak.

KUPÁN ÁRPÁD

FOLYTATÁSA A 3. OLDALON

HETEDIK KÜRTSZÓ

A kurátor

OTT SZOKOTT ülni a presbiterek élén az első padban. Hatalmas bajusza, bozontos szemöldöke akkor még feketéllett. Napbaránított arca kedves árnyékából élénken világított ki a szeme. Javakorabeli férfi volt.

A TEMPLOMBAN sokan sereglettek össze, de a nép, lám, szeret megtorlódni. Emlékszem, annyian ácsorogtak a templom ajtajában, hogy se ki, se be. Hiába könyörgött a harangozónk: fáradjanak már beljebb, akad még ülőhely is. Nem és nem.

EKKOR Ő fölkel a kuratori székből. Lassú léptekkel megindult a kijárat felé; dörmögő hangján szólt egy-két szót és már özönlött is befelé a nép. Elhelyezkedtek az üres padokban illő rendben. Ő pedig csöndesen a helyére ballagott; le sem ült már, mert a tiszteletes úr éppen bejött és megzendült az ének. ÉKESEN ÉS szép rendben.

* * *

REKKENŐ NYÁRI nap sütött. A Szilháton, a gyalogjáró keskeny ösvényen gyíkok suhantak át. Messziről a malom dudált. Csönd. Aztán a némaságban megzendült a déli harangszó.

A SZŐLŐBŐL énekszót libbentett felém a szellő. Nem nótát: éneket, a százötödik zsolnárt. Kurátorunk énekelgetett lelke csendességében. Az ebédhordó asszonyok megpihentek egy percre az árnyékban. Nevetgélésük, tereferéjük elcsitult; aztán vették az ebédhordó edényt és mentükben ezt suttogták: – Nem hiába kurátor Potondi bátyám uram, neki a szőlő is templom...

* * *

TEGNAP MEGLÁTOGATTAM a kórházban. Most megvallom, megjedtem, amikor megláttam. Szép bajusza csonkára nyírva, arca a gyötrelmekből megöregedve. Haja, de még a szemöldöke is fehérre őszült. A torkából sípogva fújtaott egy mûgége. Jaj, de nehéz operáción eshetett át!

BESZÉLGETNI TEHÁT nem tudunk; én tartom őt szóval, figyelmesen hallgat. Beszámolok az otthon történekről. Sebészorvosa ott ül az ágya végén és figyel. Unokája szintén itt van látogatóban.

EGY FÉNYKÉPET veszek elő, a templomunkat ábrázolja, Ige is van rajta: a százötödik zsolnárt! Neki adom emlékül. Odateszi a szekrényére és a szeme könnybe lábad. Hangos beszéd, jelbeszéd most már egyik sem kell. A fénykép kezd szólani helyettünk, meg az Ige.

HALKAN ELKÖSZÖNÖK. Kurátorunk lehunyja a szemét, megbékélten mosolyog; most már nem emberekkel, hanem Istennel beszélget.

HEGYI-FÜSTÖS ISTVÁN

„Atyám, a Te kezébe teszem le az én lelkemet” (Lk 23,46)

A meghalásnak is van titka és művészete, csak ezt egyetlen iskolában sem tanítják, nem is taníthatják. Most magától az Úr Jézustól szeretnénk ezt a titkot megtanulni. Minden szó fontos ehhez Jézus imájában.

„Atyám” – Jézus ebben az utolsó megszólításában Istent Atyjának nevezi, és ez a megszólítás egyes-egyedül az Ő kiváltsága, Istennel való közösségének a megfogalmazása. Ezt az egyedülálló Isten-közösséget azonban nekünk is átadta. Ez a közösség páratlan értéket fejez ki. A Szentlélek, aki ezt a közösséget élteti, mindörökké, még a halálban is velünk marad. Az ember léte legmélyén magányos (Robertson), és mindenekelőtt a halálban szűnik meg minden emberi közösség. De akik ezt a szót ismerik: Atyám, azok egy olyan közösségről tudnak, mely az emberi lét értelmét, értékét fejezi ki, mely az embert önmaga fölé emeli, és az embernek belső biztonságot ad. „De én mégsem vagyok egyedül, mert az Atya velem van” (Jn 16,32). Ez a közösség mindig a Lélek által és mindig az imádságban valósul meg (Róm 8,14-17; 26-27).

„A te kezébe”. A kéz a Bibliában Isten oldaláról a hatalom, az ember oldaláról a bizalom jelképe. A zsoltáros azt mondja: „Kezre bízom lelkemet, te váltasz meg engem...” (31,6). Az Isten kezébe letett kincseinket meg tudja őrizni (2Tim 1,12), minket senki sem ragadhat ki az ő kezéből (Jn 10,29). Ezt Jézus tanította, és ezt ő példaképpen meg is élte.

A LÉLEK CSENDJE

Önátadásunk titka és csodája

„Leteszem”. Mit is jelent ez? Az ember a haláltól azért fél, mert többé nem rendelkezik magával, érvolta, cselekvési szabadsága halálos csapást nyer: mások kezébe kerül. A halál a születés ellentéte, ott az én születik meg, itt az én fejezi be pályáját. Jézus ettől a félelemtől ment meg. Leteszi életét anélkül, hogy tőle elvették. Ha már letettem Neki személyiséget, akkor nem vehetik el tőlem. Az elvételt az ember azzal előzheti meg, hogy maga önként adja oda.

Ez az odaadás és kiszolgáltatás a hit titka és csodája. Jézus odaadta az életét, és harmadnap felvette azt. Nem úgy kapta vissza, ahogyan odaadta, hanem sokkal gazdagabban, csodálatosabban, Isteni dicsőségbe felöltöztetve. Az önmagamról való lemondás, az önátadás tehát nem a semmibe

való elindulás, hanem az önmagamon túli létbe való belépés, létemnek Isten világában való kitágulása, megváltása. Nem ugyanaz maradok aki voltam, valóban meghalok, magamat elveszítem, de ennek az iránya nem negatív, hanem pozitív: az énembe zárt életem magasabb összefüggésbe kerül. Nem az leszek, aki voltam, hanem annál több, a feltámadás ereje új létbe emel. Ezen az úton csak az tud járni, aki a halált már most elfogadja maga fölött, azaz kész elveszíteni életét Jézusért, hogy a halál által Jézusban magasabb életet találjon. A meghalás titka tehát az, hogy a meghalást ebben az életben kezdem gyakorolni. Csak a földön átélt halál, mely által Jézus isteni életébe nyertem beiktatást, veszi el egyedül a halál félelmét (Lk 9,24; Gal 2,19-20). Ha az önmagam feletti tulajdonjogról lemondok, és már nem a magamé vagyok, akkor tudom ezt a Jézusi imát, mint a magam imáját elmondani: „leteszem”...

„...az én lelkemet”. Itt nem a lélekről, az életről van szó, mert a bibliai kifejezőmód szerint a lelkem én magam vagyok egész személyiséggel. Jézus imája arról biztosít, hogy az egész ember kapja a megváltást Isten eljövendő világában. Nem önmagamba zárt individuum maradok, mégis teljes valóm marad meg, a lételem egy olyan isteni teljességében, melyben lételemet többé nem fenyegeti a halál.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

HISZEM ÉS VALLOM

Szentek vagyunk. Mindannyian!

II. János Pál pápa 2003-ig 469 szentet és 1319 boldogot avatott. Teréz anya esetében nem várták ki halála után az előirt ötven esztendő és a boldogok sorába iktatták. Volt, aki ebben az „életszent-ség devalválódását” vélte felfedezni.

Amíg kevés volt a szent és évtizedek teltek el egy-egy szentté avatás között, addig föl lehetett nézni a szentekre – mondták egyesek iróniával –, manapság talán túl könnyen lehet szentté válni! – jegyzi meg Pákozdi István katolikus teológiai tanár.

Mi, reformátusok gyakran nem értjük minek beszélnek nekünk szentekről, és sok esetben, akár iróniával is, teljesen elutasítónak tartjuk katolikus testvéreink szentjeinek ünnepeit. Felvetődik a kérdés: vajon a szentek valóban különlegesen voltak? Vagy ők, most már többet érnek Isten előtt, mint mi? Vagy mennyit kell nekünk szenvedni, és milyen különleges dolgot kell cselekedni, hogy velük egy rangra emelkedjünk? Nos, a legmegfelelőbb választ a Káté adja meg.

Az 55. kérdés-felelet tömören, érthetően fogalmaz: *Mit értesz a szentek közösségén? Először azt, hogy a hívők egyenként és együttesen mind tagok az Úr Krisztusban, s minden ő javaiban és ajándékaiban részesek. Másodsor, hogy mindenki kötelességének kell ismerje, hogy ajándékaival a többi tagok javára és üdvösségére készséggel és örömmel szolgáljon.*

Tehát egyenként és együttesen mind tagok vagyunk az Úr Krisztusban, és minden ő javaiban és ajándékaiban részesek. Ezért függetlenül nemzeti, vallási, nemi hovatartozástól, mind Krisztus választottjai vagyunk. Mindenkiért meghalt, mindenkit szeretett, ezért nekünk is ugyanúgy kell cselekedni, ugyanúgy tolerálni mindenkit. Kötelességünknek kell elismernünk, hogy mindig, bármivel a többi tagok javára és üdvösségére készséggel és örömmel szolgáljunk.

Tehát a szentek közössége nem Szent József, Szent Péter, Szent Borbála vagy bármely más szentnek a közössége, hanem mindazoké, akikért meghalt Jézus Krisztus. Kegeyelemből vagyunk szentek, Isten akara-

tából. Cseri Kálmán mondja: természetesen azokat, akiket a római egyház szentté avatott, mint keresztyéneket mi is tiszteljük. De nem vallásos tisztelettel. Úgy tekintünk rájuk, ahogyan Isten igéje írja: „... nézvéen életük végére, kövessétek hitüket” (Zsid 13,7). Ha az Istennek szolgáló életben jó példát mutattak, igyekezzünk követni példájukat.

Szentek tehát azok, akik hisznek Jézus Krisztusban, de akiknek ez a hit azt jelenti, hogy együtt élnek az élő Jézus Krisztussal. Tehát átadták az életük felett az uralmat Jézusnak. Tudatosan és minden tekintetben neki akarnak engedelmeskedni. Így mondja a Biblia: hit által él bennük Krisztus, és belőlük irányítja őket. Ők pedig örülnek annak, hogy irányítja őket, és engedelmeskedni is akarnak neki. Akik befogadták Jézust és így Isten gyermekeivé lettek - ezek a szentek a Biblia szerint.

Aki biblikusan gondolkodik, az csak ide juthat el. Magamtól akármilyen erkölcsös életet élek is, Isten előtt reménytelen, kárhözvára méltó bűnös maradok. De aki Krisztus követője lesz, akármilyen bűnököt követett is el, kap azokra bocsánatot, és egészen más életet folytathat tovább.

ORBÁN LEVENTE

Beváltott ígéret

Hajdanán a paraszti bölcsesség, félig tréfásan, félig komolyan így értékelte az egészséges családmodellt: egy gyermek nem gyermek, két gyermek fél gyermek, három gyermek egy gyermek. Más megfogalmazásban, de ugyanazt a gondolatot hordozva: egy gyermek a családé, egy gyermek az Istené, egy pedig a nemzeté.

Mára, ez az értékviszály küzdő világ, legalábbis a civilizáltnak mondott részeken (lásd Európát), a gyermekvállalás vonatkozásában is egészen más elveket vall. Gyerekek: a karrierépítés után. Akkor is elég egy, legfennebb kettő. Ezért megy ritkaságszámba a sokgyermekes család eszményképe. (Pedig, ahova az Isten ad nyulat, ad bokrot is! – vallották régente). A három gyermek manapság már nagy családnak számít.

Hegedűs Lóránt nyugalmazott püspök a koltói keresztelőn

Fontos tehát, hogy a népéért felelősséget érző és vállaló világi és egyházi vezető szavát hallassa a többgyermekes családmodell mellett. Ezt tette dr. Hegedűs Lóránt, a Dunamelléki Egyházkerület nyugalmazott püspöke is Koltón. Rövid beszámolóim előzményéhez tartozik, hogy nevezett püspök

(4 gyerek édesapja, 12 unoka nagyapja), 2000. július 17-én Nagykárolyban, ahonnan elindult a bibliafordító, aki által „megszólt az Isten magyarul”, az ifjú presbiter (35 év alattiak) konferenciáján sajátos ígéretet tett. Nevezetesen: ha a jelenlévők családjában megszületik a harmadik gyermek, ő vállalja a kereszteleési szertartást. Koltó-Katalinból 9 ifjú presbiter vett részt ezen az összejövetelen. Közülük Bencze Ferenc koltói presbiter „számon kérte” az ígéretet midőn tisztelettel hívta püspök urat, hogy keresztelné meg harmadik, Eszter nevű leányát.

Püspök úr, híven ígéretéhez, 80. életévét meghazudtoló lendülettel tett bizonyosságot Isten MEGTARTÓ szeretetéről (Róm 10,9). Akkor lesz „magyar feltámadás” és megtartatás is, ha minél több magyar gyermeket engedünk az élő Krisztus közelébe.

VARGA KÁROLY

GYŰLEKEZETI MŰLTIDÉZŐ

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

1654 októberében II. Rákóczi György erdélyi fejedelem egy oklevelet bocsátott ki, melyben mint az egyház patrónusa a lelkésznek járó dézsmáról intézkedett. Tehát ekkor Dobra már a Rákóczi család birtoka volt, s a fejedelem így gondoskodott a lelkészről, hogy a neki járó dézsmát elengedte.

1669-ből fennmaradt a debreceni egyházkerületi jegyzőkönyvekben a dobrai lelkész díjlevele, sőt a dobrai iskolamesteré is, még korábbi 1652-ből – tehát Dobrán már akkor volt egyházi iskola.

A 17. század utolsó harmadában Szatmár és vidéke török hódoltság alá került, s színterévé vált az osztrák és török seregek közötti csatározásoknak és az első kuruc mozgalomnak. Ennek a szomorú korszaknak egyik legértékesebb dokumentuma egy 1673-ból fennmaradt jegyzőkönyv, melyben a Szamostól keletre fekvő községek bírái „hit alati” tanúságot tesznek, hogy mit szenvedtek a török és kuruc hadaktól, valamint Teleki Mihálytól.

A Rákóczi-szabadságharc idején Dobra nem esett a hadak útjába, így feltehetőleg nem szenvedett újabb pusztítást. A szabadságharc leverése után a berendezkedő Habsburg hatalom több felmérést, összeírást végzett, hogy számba vegye az egyes települések adóra fogható népességét. Így az 1715-ös összeírás Dobrán 8 jobbágy, 4 zselér és 9 egyéb adóztatható családot vitt számba. Az összeírás azt is feltüntette, hogy ez a 21 család magyar nemzetiségű.

Az 1711-es szatmári béke után Károlyi Sándor lett az erdői és belteki uradalmak tulajdonosa. Katolikus főúrnak igyekezett birtokain a református egyházat háttérbe szorítani. Az ő idejében kezdődött el a svábok betelepítése Szatmár vármegyébe. A Károlyiak igyekeztek külön tiszta katolikus

helységeket kialakítani, s ahol a reformátusok voltak többségben oda telepítették át a vegyes vallású falvak református lakóit. Így Krasznabeltekről már 1730-ban áttelepítettek a reformátusokat Dobrára.

A dobrai egyháznak 1738-tól volt anyakönyve, amelyet az 1735-től 1739-ig itt szolgáló Csengeri B. István kezdett vezetni. 1752-1760 között Oloszi Miklós szolgált Dobrán, akit botrányos életvitele miatt el akartak távolítani a hívek, de a katolikus földesúr gr. Károlyi Ferenc generális a nép ellenében pártfogásába vette, sőt az esperesnek meghagyta, hogy „az ő beleegyezése nélkül seholy lelkészt ne állítsanak”. Végül Oloszi saját akarattól távozott Dobráról. Utódja Gönczy András az akkori időkből szokatlan hosszú ideig, 1760-tól 1774-ig szolgált a dobrai gyülekezetben. Ezt a „rekord” időt is felülmúlta Odor István, aki 1774-től 1810-ig volt dobrai lelkész. Az ő szolgálata idején, 1784-1785-ben II. József elrendelte egész Magyarországon a népszámlálást, amit Dobrán is elvégeztek. Az első hivatalos és megbízható adatokat tartalmazó népszámlálás az alábbiakat tartalmazza Dobráról: jogállása: község, birtokosa gr. Károlyi Antal, házak száma: 161, családok száma 176, jogi népesség 949, férfiak száma: házas 195, nőtlen 277, összesen 472, nők száma 477. Figyelemre méltó, hogy Dobrán 38 nemest írtak össze, míg a parasztok 131-en voltak, a szellérek száma pedig 107 volt, tehát a módosabb gazdák voltak többségben.

A templomépítő Odor István 1810-ben halt meg, ő az első lelkész, aki élete végéig szolgálta gyülekezetét, s ott is temették el. 1818. április 14-én Odor István fiát, Odor Lászlót hívta meg lelkésznek a gyülekezet. Ő az első, aki Dobrán született és itt is halt meg, 1831-ben a nagy kolerajárvány vitte el. Makay István nagykárolyi professzorságból jött Dobrára lelképásztornak. Ő is itt halt meg 1844. május 27-én.

Kerekes Ferenc 1853–1873 között volt dobrai lelkész. Az ő idejében állították fel az egyházközség első orgonáját 1867-ben a hívek adakozásából. Hat év után az orgona javításra szorult, de ezt követően sem működött úgy, mint régen. Végül eladták, és 1906-ban egy buzgó egyháztag kiegészítve a kapott összeget új orgonát készíttetett Országh Sándorral. Ez az orgona ma is megvan.

1920-tól új, megpróbáltatásokkal teli korszak kezdődött nemcsak a dobrai gyülekezet, hanem az egész partiumi és erdélyi magyarság történetében. Először a királyi Románia időszaka, majd egy rövid, négy esztendő magyar világ után következett a kommunista egyház- és vallásellenes korszak, utána a mai új világ, de továbbra is a kisebbségi lét kedvezőtlen keretei között.

A királyi Románia idején 1920-1922 között Szabó Lajos szolgált Dobrán helyettes lelkészként, 1922-től 1933-ig Szabó István volt a dobrai lelképásztor, utódja Kupán István (a szerző édesapja – megj.: a szerk.) 1934-1958 között szolgált Dobrán, közben 1939 októberétől 1940 szeptemberéig az akkori román hatalom eltávolította lak- és szolgálati helyéről. A magyar impérium alatt visszatért Dobrára s maradt a visszatérő román impérium, majd a kommunista hatalom berendezkedése idején is, végül Ottományban fejezte be lelkési pályafutását.

1959. január 1-jétől Barcza Dániel segédlelkészként vette át a gyülekezet irányítását, 1967-ig helyettes lelkészként szolgált, majd 2006-ig rendes lelkészként vezette gyülekezetét nyugdíjazásáig. Ezzel ő volt a leghosszabb ideig szolgáló lelkész Dobrán, aki teljes életművét itt vitte végig. Az egykori segédlelkész később a Nagykárolyi Egyházmegye esperese lett 2004-ig.

Jelenlegi lelkészének, Kurta-Tötös Szabolcsnak elődeihez hasonló hosszú, sikeres működést kívánunk, s erre eddigi szép eredményei szolgálnak garanciául.

Kálvin öröksége (3.)

Soli Deo gloria = egyedül Istené a dicsőség, ez volt Kálvin híres jelmondata. Ez teljesen megfelel a Szentírás tanításának, ha jól értelmezzük, mert arról szól, hogy Isten ajándéka az ember élete, egészsége, testi és szellemi képessége, ha sikereket ér el vele, miért dicsekedne úgy, mintha azokat kizárólag saját kiválóságának, teljesítményének köszönhetné. Arról azonban nem szól, hogy az Isten által neki adott talentummal az ember ha hűségesen gazdálkodik, akkor jól szolgálta Istennek, mert kamatoztatta a kapott tehetséget, hiszen az is megtörténhet, hogy elherdálja, rosszra fordítja az Isten ajándékát. A hűséges szolgának viszont a jézusi példázat szerint is azt mondja az elszámoltatáskor a gazda, hogy „jól vagyon jó és hű szolgám, többre bízlak ezután”. Ezt nem hárihatja el az ember, mert Isten iránt lesz hálátlan. Tehát igenis megilleti az elismerés a jó szolgálatért. Ez nemhogy kisebbtén az Isten dicsőségét, hanem éppen a hálát fejezi ki, mert méltó a munkás a maga jutalmára (bérere, zsoldjára), ezt is az Úr Jézus mondta. A túlzott szerénységgel csinján kell bánunk. Az ember testéről azt olvassuk a Szentírásban, hogy az a Szentlélek temploma, amire annak megfelelően kell vigyázni. Kálvinnak diák korában a kollégiumban tönkrement a gyomra a rossz koszt miatt. Később is keveset evett, élete utolsó tíz évében naponta egyszer, délben. Ez elégtelen táplálást (helytelen kifejezéssel élve, alultápláltságot) eredményezett. Ezt testi és szellemi erőnléte sínylette meg. Több betegsége, végül halála származott ebből, mivel keringési rendszerének teljes összeomlása okozta halálát, mondjuk ki nyíltan, hogy éhen halt. Diák korától időnként kínzó fejfájások gyötörték, amiket 36 óras böjttel „gyógyított”. Állandó kialvatlanságban telt élete, ami szintén rongálta egészségét. Orvosi tanácsára sem volt hajlandó pihenni. Az orvosi könyvek tanítják, hogy csúza, más néven köszvénye volt, ami sok szenvedéssel

A noyon-i Kálvin-múzeum

járt. Az orvosok lovaglást ajánlottak neki, ami használt is a vesekövek elhajtásával. Jobb lába időnként köszvényes gyulladás miatt fáj. Fanatikus munkakényszerben élt, orvosi alvási ösztönző tanácsát azzal utasította vissza, hogy azt akarják, hogy ha Krisztus visszajön, akkor őt ne munkátlan-ságban találja. Nem akarták, és Krisztus sem akarta volna, Krisztusnak, az egyháznak, az emberiségnek többet használt volna, ha nem 55 évesen hal meg, hanem legalább 63. évét megéli, mint Luther, vagy 71-et, mint Bullinger, igaz, hogy az emberek abban a korban sokkal rövidebb életűek voltak, de ha valaki – igaz, hogy akaratan kívül, de – még sietette is, az nem követendő példa.

Az ellenállási tan az európai demokratikus államberendezkedés megszületése és elterjedése előtt igen nagy horderejű tanítása volt Kálvinnak. Együttal mondhatjuk azt is, hogy modelljévé vált a demokratikus államberendezkedés tanának. Arról van szó, hogy nem csupán az alattvalóknak vannak kötelességei az uralkodó, illetve a kormányzat iránt, hanem ez viszonyosság alapján azokat is kötelezi alattvalóik javának előmozdítására. Ez az, ami a demokratikus államberendezkedésben természetesen benne van, de nem volt ilyen magától értetődő a feudalizmus korában. A keresztyén egyházak vallották a Szentírás alapján, hogy nincsen hatalmasság csak Istentől, ezért engedelmeskedni kell a felsőbb hatalmasságnak (a civil hatalomról van szó, nem az isteni hatalomról), mert az az alattvalók javát munkálja, azért van (Róm 13,1-7.) Ezt vallotta a római katolikus egyház, de a lutheránus és az anglikán is.

Kálvin kézírása

Ki tud többet Kálvinról?

- Hogy hívták Kálvin feleségét?**
 - Jeanne Le Franc
 - Idelette de Bure
 - Renée de France
- Hány gyermeke volt?**
 - csak egy, de korán meghalt
 - három
 - Kálvin soha nem akart gyermeket
- Hány testvére volt Kálvinnak?**
 - kettő
 - egy sem
 - öt
- Mi volt Kálvin apjának a foglalkozása?**
 - pap
 - folyami hajós
 - ügyvéd és jegyző
- Milyen szakmát nem gyakoroltak Kálvin nagyapjai?**
 - vendéglősség
 - hordógyártás
 - folyami hajózás
 - kovács
- Hány levél maradt fenn Kálvintól?**
 - 1369
 - 531
 - 6500
- Hány prédikációt tartott Kálvin 1549-1564 között?**
 - 2300-at
 - A prédikálás alól felmentést kapott
 - 1140-et
- Vajon hány könyvet és írást hagyott maga után Kálvin?**
 - 23-at
 - 56-ot
 - több mint 100-at
- Volt-e Kálvin szabadságon?**
 - akkoriban nem ismerték a szabadságot
 - igen, amikor kisebb kirándulást tett barátaival a Genfi-tó környékén
 - Kálvin ellenezte a szabadságot
- Hányszor kellett költözködnie, s vajon hová?**
 - kilencszer
 - kétszer
 - tizenkétszer

Megfejtések: 1. Idelette de Bure; 2. Csak egy. Jacques-nak hívták és néhány héttel a születés után meghalt; 3. Öt. Az idősebb bátyja, Charles 1537-ben meghalt. François valószínűleg csak néhány évet élt. Antoine később Kálvinnal élt Genfben, ugyanígy Marie is, apja második házasságából származó egyik lánytestvére a kettő közül; 4. Ügyvéd és jegyző volt; 5. Kovács mesterséget; 6. 1369. A teljes levelezés mintegy 4300 levelet tesz ki; 7. 2300-at. Hetente három prédikációt tartott; 8. Több mint 100-at; 9. Igen, szokott kisebb kirándulást tenni a Genfi-tó környékén barátaival; 10. Kilencszer: Noyon, Párizs, Orleans, Bourges, Párizs, Angoulême, Bazel, Genf, Straßburg, Genf.

DR. BÉKEFY LAJOS

DR. CSOHÁNY JÁNOS

GAZDA ÁRPÁD: REÁLIS LÁTOMÁS (2.)

Népfelkelés Tőkés László ablakából

Visszaülnek az urak. Uvegcserepekről pillog a visszavert fény. Szemben a háziköpenyes úr mélyre szívja az éjfél utáni friss levegőt. Bizonyára oka van rá, hogy ne féljen. Egy kettétört tejes láda kerül az induló Dacia lámpái elé. Összeborzongok. Újra eszembe jut az ütközet. Nem értettem. Talán nem nézik a szerb, a magyar tévét az emberek, talán nem hallgatják a rádiót, hogy nem tudják, hogy a könnygázok, a vízágyúk, a pajzsok és a gumibotok elől meg szoktak futamodni a tüntetők? Amikor visszajöttek a pártházról, már túl voltak az első csatán, és meghökkenve vettük észre, hogy egyesek fején rohamsisak van, és pajzsok fehérje is elő-elővillant a rendőrfutamítók tömegéből, csatakiáltások hallatszottak, feszítővasak, farudak suhogtak a levegőben, ládák, tejesüvegek csattantak a menekülő pajzsain... A förtelmes hangzavarba egyre gyakrabban vegyült kirakatok üvegzuhatagának a zaja... Aztán a rendőrtámadás. Az ablakból nem lehetett pontosan tudni, hogy mi történik kint, csak annyit, hogy a tüntetők több ízben is visszafoglalták az utcát.

Most már távról sem hallatszik a morajlás. Két óra. Csend van, nehéz, fekete, fájdalmas, vihar utáni csend. A hullát már egy órája felrakták egy kocsi. Fehér, sötét, sötét, fehér... Az utca végében állnak, nem néznek erre. Most már csak a hit marad, csakis a hit...

Gumibot az Úr asztalán

Akkor már elveszítettem a kontaktust a mindennapi, megszokott léttel, már nem voltak színek, már nem voltak formák, nem voltak hangok, ízek, mintha kívülről láttam volna magunkat, mintha mozigép vetítené mozdulatainkat, és nem állna módunkban változtatni semmit a rendezői utasításokon...

Döngött a kapu. Talpra ugráltunk. Gépiesen mozogtam. Igen, el kellett jönnie ennek a pillanatnak is. Nem lepődtem meg, tudatában voltam hónapok óta, hiszen hónapok óta ki kellett gondolni az alibit az idejövétel előtt, melegen kellett öltözni, előre gondolni a szeku fagyos pincéjére, kirakni a zsebből a jegyzetfüzetet, a telefonszámot noteszt, kirakni a gumikalapácsot, pontosan akkor, amikor a legnagyobb a valószí-

núsége, hogy használni kell majd, bejelenteni egy-két barátunk, hogy „elindultam”. Nagyon sok mindenre kellett gondolni mindig, és mindig a legrosszabbra is. Nem lepődtem meg, éreztem, hogy ez elkerülhetetlen volt, akár a halál, és most eljött a pillanat, amit annyiszor elképzeltem már... Ennek a bizonyossága erősebb volt, mint a tudat, hogy nem maradhatunk mindörökre „keletnek”, miközben körülöttünk „nyugattiasodnak” az országok.

Tíz óraker bezártuk a kaput, és eltorlaszoltuk a lakás bejáratát is. Az álarcos betörés óta erődítménnyé vált az épület, minden ajtóhoz van keresztrúd. Még éjfél előtt összehívtam László, hogy megbeszéljük, mit teszünk, ha ránk törnek. Mindannyian a templomba menekülés mellett döntöttünk. Évezredes hagyománya van a templomok sérthetetlenségének. Megtudtuk, hogy fent a sekrestyében egy hétre való víz és élelem van mindannyiunk számára, és onnan egy ajtón át a templomba lehet jutni...

A kapu döngött, és mi már nem is beszélünk, nem volt mit mondani; csupán egy-két tömön hangzott el... – Erre! – ... – A zárat! – ... – Oda nézz! Valaki a köfalon! – ... – Oda támaszd! – ... – Mi lent maradunk, tiszteletes úr!...

Igen, ez már valahol a lét határain túli, öntudatlan, kábult állapot volt.

„Megtettem mindent, amit megtehettem...”

Dsida Jenő *Sírfeliratával* kezdődött a temesvári belvárosi templomban a reformáció emléknapján, október 31-én a Dsida-est. Fazakas Csaba esperes, jelenlegi házigazdaként külön köszöntötte a régi temesvári Tháliásokot, akik nem csak azért gyűltek össze, hogy együtt lehessenek, hanem hogy „együtt tehessenek valamit”, idézte a lelkipásztor. Hajdú József római katolikus plébános, aki bő két évtizeddel ezelőtt is eleget tett az akkori temesvári lelkipásztor, Tőkés László felkérésének, és az igazi ökuménia szellemében akkor is, most is vállalta a szolgálatot, hangsúlyozta: a reformáció emléknapján külön öröm itt lenni. Ezelőtt húsz évvel nemcsak testileg, lelkileg is börtönben voltunk – mutatott rá igemagyarázatában Hajdú. A zsarnokság megszűnt, és ez innen, ebből a gyülekezeti teremből indult el. Ez a kis egyházközség megmutatta: Jézus az Úr.

A rövid igei szolgálat után került sor a „dsidások” előadására. Bujdosó Andrea, Császár Sándor, Császárné Bogács Nóra, Gazda Árpád, Godráné Márton Hajnal, Pázmán Attila, Pázmánné Császár Enikő, Szász Emese, Szilágyi Zsolt, Sata Árpádné Horváth Enikő, Telegdy Álmos és Veress Kupán Enikő szerte a világból összegyűltek, hogy rövid összpróba után gyertyafény mellett elevenítsék meg „a hallgatás falának ledöntésének” kezdeti lépéseit.

Tőkés László püspök, EP-képviselő a hiteles emlékezés kedvéért felelevenítette:

Az egykori temesvári Tháliások „a hallgatás falának ledöntésének” kezdeti lépéseit elevenítették fel találkozójukon

az eredeti elképzelésük az volt, hogy a reformáció ünnepén más-más felekezetet hívnak meg, mivel ma már nem feleselnek egymásnak templomaink harangjai, a múltat békévé oldja az emlékezés – így került sor elsőként a római katolikus testvéregyházra 1988-ban. Szinte természetszerűen választották ki Dsida Jenőt – a vallani és vállalni jegyében –, hiszen versei igazi valamástélt jelentettek abban az időben. Profétikus volt a műsor, mintegy megelőlegezte az egy évvel később történeteket, elég csak az előadás zárószöveire gondolnunk: „Krisztusnak és Pilátusnak, / farizeusoknak és vámosoknak, / zsidóknak és rómaiaknak / egyformán szolgálni / nem lehet.” Ezek a sorok azóta is vezérgondolatként élnek a nemrégiben leközölt református püspökben.

Európai képviselők kegyelettel adózott Illyés Kinga művésznő emlékének is, aki a húsz évvel ezelőtti reformáció ünnepén lépett fel Péterffy Lajos színművésszel közösen. Akkor volt az a híres áramszünet, emlékezett az egykori temesvári ellenálló, és idézte az 1989-es eseménynaptárát: „Október 31.: Reformáció emléknapja. Templomépületünk szoros gyűrűben, fokozott megfigyelés alatt. Hatósági emberek és kétes alakok csellegnek körülöttünk. Templomi emlékünnepe – mely egyébként Papp püspök általános tilalma alá esik. Hogy ne tegyem ki őket újabb zaklatásoknak, nem a gyülekezet ifjúságát szerepeltetem. Vendégladók vállalják az ünnepi műsor bemutatását: Illyés Kinga marosvásárhelyi és Péterffy Lajos kolozsvári színészek. – Áramszünet zavarja meg az ünnepélyt. Tartunk tőle, de végül is provokáció és rendezavarás nélkül oszlik szét a sötétben az ünnepi sokaság.”

Az egykori temesvári lelkipásztor megemlékezett Hans Mokka temesvári költőről is, aki az első előadást még a belvárosi templom karzatáról hallgatta, és akinek az *In memoriam Dsida Jenő* című verse az est szerves részét képezi; valamint fejet hajtott Cseresnyés Gyula rendező emléke előtt, aki a legelső est kezdetekor segítette az ifjakat.

Az est méltó zárásaként Tőkés László felolvasta az 1989-ben, a reformáció nagyheében született „Vár és börtön” címet viselő feljegyzését.

BELÉNYESÚJLAK

Presbiteri konferencia holland vendégekkel

Kálvin János születése 500. évfordulója alkalmából szerte a világon megemlékezéseket tartanak. Ennek keretében egyházközségünk a holland testvérgyülekezetünk (Wezep) presbitereivel közös konferenciát tartott október 16-20. között. Papp Vilmos: Légy kőszikla című könyve alapján három témát dolgoztunk fel.

A wezep-i gyülekezetből négy presbiter jött el: **Wim Niesing, Leo Geleijnse, Gijs van de Brink és Steven Puttenstein.** Október 16-án, a délutáni órákban érkeztek meg vendégeink. Rövid pihenés és vacsora után esti áhítattal köszöntöttük őket a gyülekezet imatermében. **Boros István** lelkipásztor az ApCsel 8,26-40 alapján szólt az egybegyűlt presbiterekhez. Áhítat után megbeszeltük a következő napok programját.

A belényesújlaki presbiteri konferencia résztvevői

Szombaton délelőtt 10 órakor folytatódott presbiteri konferenciánk. Két előadás hangzott el, az elsőt **Boros István** lelkipásztor tartotta *A presbiter Bibliája* címmel, a második előadás során **Wim Niesing** presbiter testvérünk *A presbiter hitéről* értekezett. Az előadásokat megbeszélés követte. Holland és belényesújlaki presbiterek mondták el véleményüket az elhangzottakkal kapcsolatban.

Délután vendégeink a falunkkal ismerkedtek. A temetőkerthben megtekintették az október 4-én felszentelt „Belényesújlaki tizenhármak” emlékművét, akik a II. világháborúban vették életüket.

Este az Ifjúsági Házban az IKE tagjaival találkoztak, valamint azokkal a jelenlevő debreceni pedagógusokkal, akik a Vasárnap-i Iskola keretében tanítják szórványban élő

gyermekünket. Holland és magyar nyelvű zsoltárokat énekelve, közösen dicsőítettük Istent az Ő kegyelméért, hogy ilyen gazdagon megáldotta életünket.

Vasárnap, október 18-án holland presbiter testvéreink részt vettek a délelőtti és délutáni istentiszteleten. A gyülekezet lelkipásztor a délelőtti folyamán köszöntötte a vendégeket, a délutáni istentiszteleten pedig holland testvéreink a 84. zsoltár eléneklésével köszöntötték a gyülekezet tagjait.

Hétfőn, a délelőtti órákban vendégeink több helybeli családot meglátogattak; ismerkedve a belényesújlakiakkal: hogyan élnek, mivel foglalkoznak. Örömmel újságolták, hogy milyen nagy élmény volt számukra a személyes találkozás.

Este közös vacsorára került sor az Ifjúsági Házban, melyre a presbiterek mellett a feleségeik is hivatalosak voltak, hiszen nélkülük nem kerülhetett volna annyi finomság az asztalokra.

Áhítattal kezdődött a záró alkalom is, melyet **Boros István** lelkipásztor ApCsel 20,24 alapján tartott és a harmadik téma feldolgozására is sor került *A presbiter missziója* címen. Vendégeink és mi, vendéglátóik is nagyon jól éreztük magunkat. Egy kicsit kismultak a ráncok, a szívek megteltek szeretettel. Áldott legyen Isten ezért a szép együtt-létért; hálaírást fejezzük ki azoknak, akik támogatták presbiteri rendezvényünket.

Isten áldását kérjük az újonnan megválasztott presbiterek, gondnokok és főgondnokok szolgálatára!

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének Elnöksége

NAGYVÁRAD: IDÉN IS ÁTADTÁK A PRESBITEREK CZEGLÉDI GYÖRGY-DÍJÁT. Harmadik alkalommal került átadásra a Czeplédi Györgyről elnevezett presbiteri díj, a Nagyvárad Református Gyülekezet Szövetség és a Partiumi Keresztény Egyetem által szervezett reformációi ünnepi istentiszteleten, a várad-újvárosi templomban. A **Deák Árpád** képzőművész által készített bronzplakettet, valamint díszlevelet **Csúry István** megbízott püspök és **Veres Kovács Attila** Várad-olaszi lelkipásztor adta át a díjazottaknak: **Simon Imre** (Biharpüspöki), **Keszeg Ferenc** (Várad-Olaszi), **Veress Anikó** (Várad-Ósi), **Király Lajos** (Várad-Rét), **Oláh Károly** (Várad-Rogériusz), **Ecseki Károly** (Várad-Szölös), **Lukács Mária** (Várad-Újváros) és **Nagy G. István** (Várad-Velence). **Pellei Gábor** (Csilagváros) posztumusz kapta meg a díjat.

V. G.

Gyülekezeti előljárók esküszövege

Főgondnoki eskü formája (1846) „Én, N.N. esküszöm az élő Istenre, aki Atya, Fiú Szentlélek, hogy én főgondnoki tisztben, melyre egyházunk előljároi által választattam, felséges királyunkhoz tántoríthatatlan hűséggel leszek, az evangyeliomi tudomány tisztességének megtartására amint a Szentírásból, a Helvét Hitvallásból előadatik, vigyázok; magamat mindenekben a presbyteri igazgatáshoz tartom, az egyházi ügyekben félre tévén minden kedvezést, félelmet, jutalmat és minden más emberi tekinteteket, igaz és a Canonokkal megegyező ítéletet hozok; az Ekklesiában a csendességet, békességet, és annak hasznát s virágzását, teljes erőm szerént munkálkodni fogom, az Ekklesia mindennemű jövedelmeinek hűséges kezelésére és a meghatározott célra leendő fordítására vigyázok. Isten engem úgy segítjen.”

Elmondta: Kuthy Károly, 1846. augusztus 30-án. Forrás: Presbiteriális Végzések Jegyző Könyve az Érkeserüi Reformata Ekklesiában 1830-tól kezdve.

Presbiter esküvésének formája (1795) „Én N.N. esküszöm az élő Istenre, hogy az Ekklesiái előljároságban hűséges és igaz leszek. A Prédikátorom szava nélkül semmi titkos gyűlésbe vagy tanácskozásba nem elegendem, de mikor a Prédikátoromtól vagy az Ekklesia Curátorától a gyűlésbe meghívatom, minden vonogatás nélkül megjelentem. Ekklesiát illető dolgokra vigyázok, és minden tanácskozásokban értelemmel és egyenes lélekkel szólok. A gyűlésből semmi szót ki nem viszek, hanem mindenek magamban tartok. Azokat, akik magukat értelemmel viselik, botránkoztatóan beszélnek, és az Isten Házát nem gyakorolják, megbőbités végett Prédikátorom vagy a gyűlésnek bejelentem. A Curátoroktól annak idejében több előljáró társaimmal együtt igazán számot veszek; semmi hibát, vagy félelemből vagy kedvezésből nem mentegetek és igazolni nem igyekszem; az Ekklesia javait tehetségem szerint őrzöm. Isten engem úgy segítjen.”

Forrás: Az Ér-Kesserüi Reformata Ekklesianak Matriculája (...) az 1787-éki esztendőktől fogva. Közzéteszi: Oroszi Kálmán református lelkipásztor.

TOLLVONÁS

Kinek hiányzik a sötétség?

Furcsa mód, az utóbbi időben több helyen is, megint Tökés Lászlót támadják, mindenféle nemtelen vádakkal illetve. Ennél még furcsább az, hogy nem látok sehohol elismerő szót húsz év munkásságát illetően, pedig arról igazán volna mit mondani. Emlékezzünk csak '89 Temesvárára! Ma mindenki szabadulni akar az érzéstől, a borzongástól. Akkor alig vártuk a televízióban a Panoráma műsorait, kiléphetünk a fényre. Igaz, sokan még ma sem tudnak hunyorgatás nélkül a fényre lépni...

Elménket ködösítette el a félelem sötétsége. Aki elfelejtette, hogy milyen volt, olvassa el újra és újra Illyés Gyula Egy mondat a zsarnokságról című versét, és érezni fogja csontjaiban a műlhatatlan fájdalomná szelődült félelmet, amit csak az ért, aki átélte.

...az ember mondja a magát, mint akit nem vertek még szájon – mondja Farkas Árpád. Igen, ő mondta a magát, és azt ami nekünk is fáj. Igazságszeretete és Istenbe vetett hite adta az erőt hozzá. Sokan a fürdőszoba zártságában, egyedül sem merték kimondani azokat a jogos sérelmeinket, amelyeket ő kamera előtt is vállalt. Vagy talán szégyelljük kimondani, hogy a Magyar Református Egyház egyben erény is, ami alá mindannyian behúzódhatunk, ahol magyarságunkat is vállalhatjuk? Hogy meri bárki azt állítani, hogy elég felmutatni a „törvényt” és a társadalmi rend rögtön helyreáll, hogy elkobozott javainkat majd kalaplegetve visszaszolgáltatják, és bárgyú mosoly kíséretében béke és megnyugvás lengi be életünket. Gondoljunk csak a Lorántffy Zsuzsanna Gimnázium sportpályájára. Hány szálalt kellett megmozgatni, hány tiltakozó kionulást, fórumot, sajtótájékoztatót, nemzetközi közvéleményt megindító akciót kellett szervezni egy zsebkendőnyi területért.

Ha hagyjuk magunkat becsapni, kegyeskedő köddel mindent elfedni, akkor megérdemeljük a sorsunkat. Ugyanezt mondhatták a hitté-

rítő spanyolok az indiánoknak, és mivé lettek? Rezervátummá. A külföldi nagyrabecsült gyülekezetek templomai sajnos sorra kiürültek. Ha mi onnan vesszük a példát, könnyen hasonló sorsra juthatunk. Több templomban menyasszonyi ruhákat árulnak, bemutatótermekké alakultak át az ősi szent hajlékok, de olyan is van, hogy üzletemberek sörözgetés mellett kötnék szerződéseket ott, ahol egykor Isten Igéjét hirdették. Ott is a nemzet veszett el először, a többi jött utána.

A Román Ortodox Egyház mindig is nemzetét szolgálta, építette, országhoz segítette és ezt mindannyian evidenciaként tiszteljük. Ámde akkor, ha közülünk valaki, nevesen Tökés László ezt az elvet próbálja minden becsületes eszközzel, Istent segítségül hívva, püspöki székből, szószerűről vagy ama Európai Parlamenti „sámliról” szolgálni, az miért nem evidencia? Vagy talán a szolgálalkúség így megfosztott volna bennünket minden becsületes érzéstől, emberi méltóságtól? Az egyházáért, nemzetéért imádkozó, aggódo gyülekezeti tag a társadalom része, így ki van téve a politikum viharainak. Nem lehet külön tárgyalni a politikumot és az egyházat. Isten munkatársává kell lennünk, az Ő kegyelmével és erejével pedig hasznos tagjává, jó sáfárává válni társadalmunknak, azon belül nemzetünknek. Isten után tőle, a nemzetől kaptuk a legtöbbet: nyelvünket, kultúránkat, identitásunkat, jellemünket és jelenünket. Istenünket dicsőíteni is csak magyarul tudjuk a legszebben, legőszintebben.

Visszatérve; köszönjük képviselő úr, hogy püspökünk volt mostanáig, hogy öregothonokat, árvaházakat, iskolákat, egyetemet hozott létre, hogy bátortást adott.

Isten gazdag áldását kérjük Önre, kedves családjára, további munkásságára, és nyugtasson meg bennünket, hogy továbbra is számíthatunk tisztánlátására, hitet erősítő magatartására, szolgálatára.

TÖRÖK SÁNDOR

(A szerző a nagyváradi Lorántffy Református Egyházi Központ igazgatója.)

DERŰS PERCEK

Hégel hármas tétele

A Debreceni gróf Tisza István Tudományegyetem Református Hittudományi Karának hallgatói filozófiát az egyetem Bölcsészettudományi Karán, Tankó Béla professornál tanultak az 1930-as években. Négyessy Berci hittanhanglato javító vizsgáján Tankó professzor azt hitte, hogy könnyű kérdést tesz fel:

– Mondja meg, tiszteletes úr, hogyan hangzik Hegel hármas tétele? (A tézis, anti-

tézis, szintézis-re gondolt a professzor, nem így a vizsgázó.)

– Szabadság, egyenlőség, testvériség! – vágta rá Négyessy gondolkodás nélkül.

– Mars ki! – így a professzor.

Lesz, ami lesz, a jelölt mentében még megkísérelte a választ javítani: Hit, remény, szeretet!

– Takarodjon! – öntötte el a pulykaméreg Tankó Bélát.

Négyessy Berci kilépett az ajtón, majd bedugta a fejét a szobába és elrebegette: Atya, Fiú, Szentlélek! De akkor már repült egy könyv az ajtó felé.

CSOHÁNY JÁNOS

Paptamásiban népes csoport kezdte meg a konfirmációi évet

Egy vasárnap Norvégiában

Testvérgyülekezeiteink meghívása nyomán szeptemberben egy hetet Norvégiában tölthetett a tamási és érbogyoszlói gyülekezetek népes küldöttsége.

Vasárnap két istentiszteleten vehettünk részt. A Hoff-i templomban éppen négy gyermeket keresztelt Lasse Gran atya. Égészen megható volt, ahogy mindenik tiszteletére gyertyát gyújtott egy mives, kovácsolt gyertyatartón, amilyen egyébként minden templomban van. Megragadott, ahogy a megkeresztelt gyermeket felemeli a lelkész és bemutatja a gyülekezetnek. A jelenlévő nagyobb gyerekek szintén örömmel gyújtottak egy-egy szál gyertyát, és láthatóan a gyermekszív szolgálatának tekintették.

A világiak, presbiterek aktívan részt vesznek az istentiszteleten. Figyelmesen köszöntik az érkezőket, gondoskodnak számukra az énekeskönyvről, vagy éppen a sokszorosított istentiszteleti rendet osztogatják. Valaki köszönti igehirdetés előtt a gyülekezetet, áldást kér az igehirdetésre, két presbiter vezeti az érkező lelképásztort, akinek tiszteletére feláll a gyülekezet. Mások a perselypénzt gyűjtik össze. A gyülekezeti éneklés magas színvonalát kiválóan képzett orgonisták biztosítják, a templom éke a tökéletesen működő orgona.

A gazdag ország fiai meglepő tisztelettel őrzik a népviseletet, sokan abba öltözve jöttek istentiszteletre. Népes számban érkeztek e vasárnapra a harminc éve konfirmáltak, legtöbbször szintén népviseletben. Méltóság és alázat áradt az Isten házában.

Irsik Ibolya tanítónő számolt be a másik templomban tartott ifjúsági istentiszteletről. Kissé szokatlan ifjúsági zenével szolgáltak a fiatalok, ám ez alkalommal megnyitották a konfirmációi évet. Ünnepelesen névsort olvastak, minden ifjúnak kedveskedtek egy szál virággal. Tamásiban már magunk is átvettük a példát. A szülők számára is megható alkalom volt.

A norvég gyülekezet most avatta fel az új, impozáns közösségi központot, mely egyházi és világi rendezvényeknek egyaránt helyt ad. Ebben az otthonban zajlott aznap a presbiterválasztás és a két napos parlamenti választás. Senkit nem zavart, hogy ugyanazon gyülekezet tagjai két nagyobb és több kisebb párt képviselőire szavaznak. A pártok jönnek, mennek, az egyház marad. Igaz, Norvégiában nagyjából két fontosabb tényező határozza meg a parlamenterek iránti bizalmat: a köryezetvédelem és a családvédelem iránti elkötelezettség. Mindkettő meglátszik e hatalmas, gyönyörű országban.

BERECZKI ANDRÁS

13 kórus vett részt az egyházmegyei találkozón. A kép előterében az énekesiek

A BIHARI EGYHÁZMEGYE KÓRUSTALÁLKOZÓJA. A Nagyvárad-réti református templom nyújtott otthont a gyülekezeti kórusok seregszemléjének, október 24-én. A rendezvény **Pálfy József** házigazda lelkipásztor köszöntő szavait követően ünnepi istentisztelettel kezdődött, melyen **Lukács Angéla** köröskisjenői lelkipásztor hirdetett ígét. **Mikló Ferenc** bihari esperes az éneklés istentiszteleti jelentőségét hangsúlyozta, mely egyúttal mások életrajzához is jótékony hatással lehet. Ezt követően **Csúry István** megbízott püspök megnyitotta a helyi gyülekezet Sztárai Mihály Énekkarának nyolc évtizedes történetét felvonulató tárlatot. A seregszemlén a Bihari Egyházmegye Lelekeskórusa, Belényes, Bors, Élesd, Feketeerdő, Kisszántó, Nagyszalonta, Várad-Olaszi, Várad-Rét, Várad-Rogériusz, Bátorkeszi (Felvidék), Tenke gyülekezeti kórusa és a várad-i Refonia énekkar mutatkozott be. Közben Sztárai emlékezete címen **Varga Balázs Árpád** bodajki lelkipásztor tartott előadást Sztárai Mihályról. A közös éneklést megelőzően **Berkesi Sándor** Liszt-díjas karnagy értékelte a kórusok teljesítményét. A kórustalálkozót szeretetvendégség követte.

VÁSÁRHELYI GÁBOR

A belényesi gyülekezeti kórus külön énekszámmal köszöntötte 80 éves jubileuma alkalmából a réti Sztárai énekkart

KÁLVINRA EMLÉKEZTEK KÖRÖSTÁRKÁNYBAN. November elsején a délutáni istentisztelet alkalmával emlékeztek meg Kálvin születésének 500. évfordulójáról a köröstarányi református templomban. A több mint száz fős gyülekezet megnézte az *Egyedül Istené a dicsőség* című dokumentumfilmet. A sok tanulsággal szolgáló film előtt **Szakács Zoltán** lelkipásztor arra kérte a jelenlévőket, próbálják meg úgy megnézni a filmet, hogy ezt követően megfogalmazhassák önmaguk számára, miben gazdagodott illetve erősödött hitük a látottak alapján. A film letölthető az Erdélyi Egyházkerület honlapjáról (reformatus.ro).

VAN KIÚT KONFERENCIA: VISSZATALNI ISTENHEZ ÉS EGYMÁSHOZ. A felekezeten átívelő, a sérelmek helyett a szeretetre építő összefogás szükségességét hangsúlyozták az előadók az ötödik Van kiút konferencián. A Barankovics István Alapítvány izraelita műhelye által szervezett konferencia helyszíne ezúttal Debrecen volt. **Weisz Péter** elnök egyebek mellett arról beszélt, hogy nem illúzió a keresztények és a zsidóság közötti béke, mert „közös a prófétai küldetésünk”, és közös az isteni adományunk is, ami a szeretet. „A halál civilizációja helyett az élet kultúráját, a kizsákmányolás helyett az építkezést és a gyógyítást kell erősítenünk” – mutatott rá **Tőkés László** EP-képviselő. Szerinte „erkölcsileg is el vagyunk adósodva”, és sürgősen törleszteniük kell. Mint mondta, vonatkozik ez a hazaszeretetre, de a cigánysággal és a zsidósággal való kapcsolatra is. **Papp Lajos** szívsebész professzor azt hangsúlyozta, hogy mindenekelőtt „vissza kell találnunk Istenhez és egymáshoz”. (A Magyar Hírlap nyomán)

LÁSZLÓFFY ZSOLT, A PKE TANÁRA OLÁH GYÖRGY IFJÚ TUDÓS DÍJAT KAPOTT. A Széchenyi Tudományos Társaság október 12-én tartotta rendkívüli díjátadó ünnepségét a Széchenyi Fürdő dísztermében. A múlt nélküli nemzet jövőnké is egyben. Ezért fontos a múltba tekintés és az ebből történő építkezés – mutatott rá **Erdélyi Géza** felvidéki nyugalmazott püspök, az ünnepség levezetője. Az Oláh György Ifjú Tudós Díj átadása során **Tőkés László** EP-képviselő, a jövőre sorra kerülő Széchenyi-emlékév védnöke **Lászlóffy Zsolt** nagyvárad-i zenetudós méltatásának bevezetésében a Partiumi Keresztény Egyetemről, Románia első akkreditált magyar felsőoktatási intézményéről szövegezt, melynek zenei tanszékén a díjazott is tanít. Az ünnepség

végén életműdíjak átadására került sor, melyeket **Görgy Gábor** Kossuth-díjas író, illetve prof. **Szántay Csaba** Széchenyi-díjas akadémikus – a Cavinton feltalálója – kaptak.

A díjazottak. Jobbról: **Lászlóffy Zsolt** nagyvárad-i zenetudós (Fotó: Magyar Hírlap)

OKTÓBER 6-I MEGEMLEKEZÉS KRASZNÁN. Felemelő ünnepséggel emlékeztünk Krasznán a 160 évvel ezelőtti gyászos, megtörtelő eseményekre. Az igehirdetést **Kovács István** segédlelkész végezte az Ézs 43. része alapján, Ne félj!... intő, figyelmeztető felhívás vezérgondolattal. Az ifjak egy csoportja alkalmi versekkel, énekszámokkal mutatta be irodalmi műsorát, a segédlelkész irányításával. Buzdításként: ahogy volt népünk történelmében nehéz, megalázó helyzet, úgy most is van felemelkedés, talpra állási lehetősége. Egyedüli biztatás és bizakodás a prófétai intelem: Ne félj!...

VÉR ISTVÁN

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. A nagyvárad-i Lorántffy Zsuzsanna Református Egyházi Központ levestezta és laska adományt kapott a Nagybánya-Ujvárosi Egyházközség Nőszövetségétől. Nagylelkű adományukért ezúton mondunk köszönetet, Isten gazdag áldását kérve azokra, akik ily módon is gondolnak a szociális konyhánk által ellátott testvéreinkre.

TÖRÖK SÁNDOR, a Lorántffy Egyházi Központ igazgatója

1900 előtti
Könyvek
kéziratok, térképek
Vétele

KÖZPONTI ANTIKVÁRIUM
1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15.
Telefon: (00 36) 1 483 13 34
e-mail: info@kozpontiantikvarium.hu

Házhoz megyünk!

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyülekezeti Lapja
ISSN 1221 - 0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,20 lej.

Felelős szerkesztő: Fábrián Tibor. **Olvasószerkesztő:** Babes Ardai Erika. **Tördelőszerkesztő:** Kraftsikné Petrikó Ildikó. **Külmunkatársak:** Balázs Kiss Csilla, dr. Csohány János, Kupán Árpád, Orbán Levente, Tóth Zsigmond. **Szerkesztőség és levélcím:** Harangszó, 410001, Oradea, str. Moscovei nr. 14. Tel.: 0259/434-664; 416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com

A terjesztés a lelkesítő hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem örvényünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.